

"רְנִי וְשִׁמְחִי בֵּת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָּא וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכָךְ נָא... הֵם כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נֶעֱזַר מִמֶּעוֹן קִדְשׁוֹ"

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: מִקֵּץ (חֲנוּכָה)

(מתוך ההפטרה)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: מִקֵּץ (חֲנוּכָה)

עֶרֶב שַׁבַּת כּו' כִּסְלוֹ תשע"ד (29.11.13)

הַפְּטָרָה: "רְנִי וְשִׁמְחִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְתֵרַב מִשָּׂאת בְּנֵימָן מִמִּשְׁאֵת כָּלֶם חֲמֵשׁ יְדוֹת"

עַל פְּרֻשַׁתנוּ, פְּרֻשַׁת "מִקֵּץ", כּוֹתֵב הַ"שְּׁלֵטִי הַגִּיבּוֹרִים" (הַגְּהוֹת מְרַדְכֵי "בְּמָה מְדַלִּיקִין"): "בְּרֹוב הַשָּׁנִים חָל חֵג הַחֲנוּכָה בְּפְרֻשַׁת 'מִקֵּץ', וְסִימְנָךְ 'מִקֵּץ שְׁנָתִים', נוֹטְרִיקוֹן: שְׁמָאל נֵר תְּדַלִּיק יָמִין מְזוּזָה (רֵאשֵׁי תִיבוֹת שְׁנָתִים)... וְאֲנִי יוֹם טוֹב הַכּוֹתֵב, קִבְּלֵתִי סִימָן אַחַר בְּפְרֻשַׁת 'מִקֵּץ': 'וְטַבַּח טַבַּח', ה-ח' מ'טַבַּח, וְהַתִּיבָה... 'וְהֵכֵן' הֵן אוֹתִיּוֹת חֲנוּכָה, וְסִמָּךְ (=מִכָּאן אֶסְמַכְתָּא) לְסַעֲוֹדוֹת שְׁעוֹשִׂים בְּחֲנוּכָה. וְאוֹתִיּוֹת 'וְטַבַּח טַבַּח' בְּגַמְטְרִיָּה מִד' (=44), כְּמוֹ (מִסְפָּר) הַנְּרוֹת (שְׁאֵנוּ מְדַלִּיקִים עִם הַשֶּׁמֶשׁ)".

נִמְצָאנוּ לְיָמֵינוּ מִכָּאן חִידוּשׁ גְּדוֹל, שְׁיוֹסֵף הַצְּדִיק, בְּהִיוֹתוֹ מְשֻׁנָּה לְמִלְךְ מִצְרַיִם, הִכִּין לְאַחֲיוֹ, הַשְּׁבֻטִים הַקְּדוּשִׁים, סַעֲוֹדַת חֲנוּכָה, וְלָכֵן אָמַר לְאַשֶׁר עַל בֵּיתוֹ: "וְטַבַּח טַבַּח וְהֵכֵן". דְּהֵינּוּ, שְׁיָכִין לָהֶם טַבַּח (=שְׁחִיטַת בְּהֵמָה) לְכָבוֹד סַעֲוֹדַת חֲנוּכָה. וַיֵּשׁ לוֹמַר, שְׁיוֹסֵף הַמַּתִּין לַעֲשׂוֹת סַעֲוֹדָה זוֹ רַק לְאַחַר שֶׁהִגִּיעוּ כָּל יב' הַשְּׁבֻטִים, כּוֹלֵל בְּנֵימָן, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת הַכְּנָה לְכָל יִשְׂרָאֵל לִנְס הַגְּדוֹל שֶׁל חֲנוּכָה.

וְעַתָּה, בָּא וְרֵאֵה דְבַר פְּלֵא, שְׁמִצְוָה לְפָרְסָם בְּרַבִּים, שְׁבָאוֹתָהּ סַעֲוֹדָה שְׁצוּהָ יוֹסֵף לְהַכִּין לְכָבוֹד חֲנוּכָה, עֲשֵׂה גַם כֵּן הַכְּנָה לְסַעֲוֹדַת פּוֹרִים. הֲאֵל כִּי־צַד?

הִנֵּה כְּתוּב, שְׁבָאוֹתָהּ סַעֲוֹדָה שְׁתּוֹ הַשְּׁבֻטִים וְהַשְּׁתַּכְרוּ עִם יוֹסֵף הַצְּדִיק, כְּפִי שְׁכַתוּב (בְּרֵאשִׁית מִג', לֵד'): "וַיָּבֵא הָאִישׁ אֶת הָאֲנָשִׁים בֵּיתָהּ יוֹסֵף... וַיֹּאמֶר (יוֹסֵף) שְׁיִמּוּ לָחֶם... וַיֵּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ".

וְלִכְאוּרָה, יִפְלֵא הַדְּבַר מְאֹד. שְׁכּוֹן, מָה רָאָה יוֹסֵף, שֶׁהִיָּה צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, לְשִׁתּוֹת יֵין לְשׁוֹכְרָה עִם אַחֲיוֹ הַשְּׁבֻטִים? הֲלֹא שְׁתִּית יֵין לְשׁוֹכְרָה הִיא לְכְאוּרָה דְבַר מְגוּנָה, וּבְפָרֵט בְּזִמְנָן כְּזֶה שְׁיַעֲקֹב אָבִיו יוֹשֵׁב בְּאַרְץ כְּנָעַן, וּמִצְטַעַר צַעַר רַב עַל יוֹסֵף "שְׁנִטְרָף", וְעַל בְּנֵימָן שְׁיָרַד עִם אַחֲיוֹ לְמִצְרַיִם.

אֲלֵא, הַבִּיאור הוּא עַל-פִּי מָה שְׁשִׁנְנוּ בְּגַמְטְרֵא (מְגִילָה ז'): "אָמַר רַבָּא: מְחִיב אֵינְשׁ לְבִסּוּמֵי בְּפוּרֵיָא, עַד דְּלֵא יִדַּע בֵּין אַרוּר הָמֵן לְבְרוּךְ מְרַדְכֵי" (=אָמַר רַבָּא: חֵיב אָדָם לְהַשְׁתַּכֵּר בְּפוּרִים, עַד שֶׁלֹּא יִבְדִּיל בֵּין אַרוּר הָמֵן לְבֵין בְּרוּךְ מְרַדְכֵי). וְלָכֵן, כְּדֵי לְקַיֵּם מִצְוָה זוֹ שֶׁל ("מְחִיב אֵינְשׁ לְבִסּוּמֵי בְּפוּרֵיָא"), צְוָה יוֹסֵף לְהֵבִיא יֵין לְסַעֲוֹדָה שֶׁהִכִּין לְאַחֲיוֹ, וְעַל-יָדֵי כֶּף "וַיֵּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ".

וּכְפִי שְׁכַתוּב בְּמִשְׁנֵתוֹ הַטְּהוּרָה שֶׁל הַ"שְּׁפַת אֲמַת" (מִקֵּץ): "לְפִי רִמּוֹ הַמְּפָרְשִׁים 'טַבַּח וְהֵכֵן' הוּא חֲנוּכָה, אִף אֲנִי נֹאמַר שְׁוִישְׁכְּרוּ עִמּוֹ' הוּא מְרִמּוֹ עַל פּוֹרִים. כִּי חֲנוּכָה וּפוּרִים הֵם נְסִים הָאֲחֵרוֹנִים, סְמוּכִים לְסוֹף הַתִּיקוּן הַכּוֹלֵל, שְׁיִהְיֶה נִגְמָר בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ בְּעַת בִּיאַת הַגּוֹאֵל".

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף כָּאֵן פְּרַפְרַת נְאֻה, עַל מָה שְׁצוּהָ יוֹסֵף לְאַשֶׁר עַל בֵּיתוֹ "וְטַבַּח טַבַּח וְהֵכֵן". שְׁהָרִי, צְרִיף בִּיאור עַל-כֶּף. שְׁכּוֹן, הֵן אֲמַת שְׁיוֹסֵף בְּקֶשׁ לְהַכִּין בְּשָׂר לְסַעֲוֹדָה עִם אַחֲיוֹ, אִךְ בְּרוּר הוּא שְׁזוֹאת לֹא הַפְּעַם הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁהוּא אָכַל בְּשָׂר בְּמִצְרַיִם, וְתַמִּיד הִיָּה רְגִיל לְקַיֵּם מִצְוֹת שְׁחִיטָה עִם כָּל דְּקְדוּקִיָּה, כְּפִי שְׁלִמְד מֵאַבְיוֹ יַעֲקֹב אָבִינוּ. עַל-כֵּן, צְרִיף לְהֵבִין, מָה רָאָה יוֹסֵף לוֹמַר דּוֹקָא עַתָּה "וְטַבַּח טַבַּח וְהֵכֵן"?

נְרֵאָה לְבָאָר עֲנִינָן זֶה עַל-פִּי מָה שְׁכַתֵּב הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר" (כִּסְלוֹ טַבַּח, מֵאֲמַר ד'), שְׁשִׁנְי הַמוֹעֲדִים חֲנוּכָה וּפוּרִים הֵם בְּבַחֲיַנַּת שְׁנֵי הַצִּינּוּרוֹת - הַקְּנָה וְהוֹשֵׁט (כִּידוּעַ, צִינּוּר הַקְּנָה מְשַׁמֵּשׁ לְדִיבּוּר, וְצִינּוּר הַוֹשֵׁט מְשַׁמֵּשׁ לְאַכִּילָה).

עַל-כֵּן, בֵּינָן שְׁחֲנוּכָה מְכּוֹן כְּנֶגֶד הַקְּנָה, עַל-כֵּן תִּקְנּוּ לָנוּ חו"ל אֶת חֵג הַחֲנוּכָה, כְּדֵי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לָהּ יַתְבָּרָךְ בְּקוֹל הַדִּיבּוּר הַיּוֹצֵא מִן הַקְּנָה. וְאֵילוּ פּוֹרִים, שֶׁהוּא מְכּוֹן כְּנֶגֶד הַוֹשֵׁט, עַל-כֵּן תִּקְנּוּ לָנוּ חו"ל בְּפוּרִים לַעֲשׂוֹת מִשְׁתָּה וְשִׁמְחָה עִם הַוֹשֵׁט הַמְשַׁמֵּשׁ לְאַכִּילָה וּלְשִׁתָּה.

וּכְפִי דְבָרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר": "כִּי הַזְּמָנִים הַלְלוּ, חֲנוּכָה וּפוּרִים, הֵם בְּבַחֲיַנַּת קְנָה וְוֹשֵׁט. חֲנוּכָה נִיתָן (כְּדֵי) לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל (אֶת ה' יַתְבָּרָךְ), (וְלָכֵן) הוּא עֲבוּדָה בְּקִנְיָה. וּפוּרִים (נְחַגְג) בְּמִשְׁתָּה וְשִׁמְחָה, (וְלָכֵן) הוּא

(בבחינת) עבודה **בושט**... שצריכין לשעבד שניהם (=הקנה והושט) לעבודת השם יתברך. והנה, בימי אחשורוש פגמו **בושט** (מגילה יב), (בכך) שנהנו מסעודתו של אותו רשע, והושט הוא כח גופני שעל-ידי ניוון הגוף, על-כן היתה הגזירה על הגופות (=להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים). וכאשר עזר השם יתברך לעמו, קבעו חכמינו ז"ל ברוח הקדש יום טוב, (ב)סעודת מצוה **בושט** (=סעודת פורים). ובימי היונים פגמו (ישראל) בלשון הרע ובביטול תורה, שהפגם הוא **בקנה** (משם יוצא הדיבור). והיתה גזירה על-ידי זה לבטלם לגמרי מן התורה ו(מן) (ה)תפלה, שהם **בקנה** (=בדיבור)... וכאשר עזר השם יתברך לעמו, קבעו יום טוב במצוה להודות ולהלל **בקנה**. הנה כי כן, מטעם זה נתחפם יוסף הצדיק לצוות לאשר על ביתו: "וטבח טבח והכין". דהינו, שיקים מצות שחיטה בבמה בשני סימנים – **בקנה ובושט**. שכן, בקש לרמוז בכך, שכונתו להכין סעודת חנוכה ופורים, שהן מכונות כנגד הקנה והושט.

וראוי להוסיף מה שהביא ה"חתם סופר", בספרו "תורת משה", שיעקב אבינו היה זה שברוח קודשו סלל את הדרך לנסים של חנוכה ופורים. וכפי דבריו: "ויש לומר, על-פי מה שאמרו חז"ל: 'ויותר יעקב לבדו'... פרש רש"י: 'מלמד שנשאר על פכים קטנים (של שמן)... אל תקרא ויותר יעקב לבדו', אלא ויותר יעקב לבדו' (=כד שמן)... ואפשר לומר לפי זה... שיעקב היה רואה עכשיו כל העתידות שיבואו על בניו. ורמז על זה (באומר) **הצילני נא מיד'**, ראשי תיבות **המן**. ותקן עכשיו הכל להצלחת בניו... ואחר-כך... היה יון, ושם זכו ישראל לנס חנוכה, וזה מרומז ב'ויותר יעקב לבדו' – שהתבונן מה יש לו עוד לתקן בגזירת יון, וזהו **לבדו** (=כד שמן) – (בקש יעקב אבינו) שיעשה נס לבניו (בשמן), וידליקו גרות חנוכה".

הנה, נמצאנו למדים מדברי ה"חתם סופר", שיעקב אבינו זכה ברוח קודשו להשיג את הצרה של גזירת המן בימי אחשורוש וצרת גזירות היונים. ועל-כן והתפלל אל ה', שיושיע את בניו מצרות/גזירות אלו, על-ידי שיעשה להם נסים בחנוכה ופורים. (ע"פ "שבילי פנחס" להרה"ק פינחס פרידמן) **"שתהא שלהבת עולה מאליה" (שבת כ', א')**

פעם בליל ראשון של חנוכה היה ליל חורפי וסוער, והרבי ר' ברוך ממעזיבוז זיע"א הדליק את הנרות, וכאשר סים את אמירת "הנרות הללו", החלה השלהבת מהבהבת, עד שנעלמה פתאום, לעיניהם המשתאות של החסידים. כעבור דקות אחדות אורו פני הרבי, וכלם פרוצו בשירת "מעוז צור", והרבי הבטיח ששלהבת הנר תחזור כשתסים את שליחותה.

לעת חצות נראתה שוב השלהבת מהבהבת, עד שחזרה למקומה בנר כבראשונה. לאחר כמה רגעים נכנס לבית המדרש אחד החסידים שעל פניו ניכר שעבר עליו מאורע מסעיר, והאיש התחיל לספר: לפני כמה ימים יצאתי מביתי, במטרה לנסוע אל הרבי לימי החנוכה, נסעתי בימים ובלילות בלי לעצור, ולא נרתעתי מהרוחות והגשמים הסוערים. והכל כדי לזכות להיות אצל הרבי מוקדם ככל האפשר.

והנה, באחד הלילות התנפלו עלי שודדים ולקחוני למסתרם בתוך היער, והתחילו לחקור אותי, איזה עסקים יש לי, ומדוע אני נוסע ביער בשעת לילה מאוחרת, והיפו מכות נמרצות עד זוב דם. הסברתי להם שאני נוסע לרבי שלי, שם אני מתענג בענג רוחני, לכן אני ממחר בדרך, כדי להגיע הכי מהר שאוכל. בסוף אמר ראש השודדים: "נשחרר אותך, אבל דע לך, שהיער הזה הוא מסוכן ביותר, שאפילו שודדים מפקדים ללכת פה לבד, כי יש פה הרבה חיות טורפות, ואין לך סיכוי לצאת מפאן חי". אני, שעז רצוני להגיע אל הרבי דחף אותי להמשיך, החלטתי לצאת לדרך, טרם צאתי אמר לי ראש השודדים: "אני נותן לך מטפחת, ואם תגיע בשלום, השלך מטפחת זו לתוך בור הנמצא בצד הכניסה לעיר. ואם אנשי ימצאו את המטפחת אדע שהגיעת לשלום, ואז אפרק את החבורה הרעה הזו, ואחזור בתשובה שלמה".

יצאתי אל היער, והמשכתי בדרך, ולפתע שומעות אוזני יללות זאבים, ההולכות וקרבות. הסוס עמד על מקומו, ולא רצה לזוז מרוב פחד. חיל ורעדה עברו בעצמותי, בחושבי שבעוד דקות ספורות אני עלול להיות טרף לשיניהם החדות של הזאבים. עוד לא סימתי את מחשבותי, והנה לפתע הופיעה לפני שלהבת קטנה, שהלכה והתקדמה. הסוס החל לצעוד בעקבות השלהבת, עד שיצאנו מהיער בשלום. כמוכן שבהגיעי העירה השלכתי את המטפחת, כבקשת השודד, ומיד פניתי הנה אל הרבי. החסידים, ששמעו את הסיפור הפלאי, מיד הבינו להיכן נעלמה השלהבת של נר החנוכה. **שבת שלום וחג אורים שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!**

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּתְנַף ה' אֱלֹהֶיךָ עֲלֶיךָ עַל כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ..."

על מנהג רבותינו הקדושים לתת מים תחת השמן בנרות חנוכה, אמר כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זיע"א לאחיו הגה"ק מבולגריה זיע"א, שמנהג זה יסודו בקדש מזקנו כ"ק מרן השר שלום מבעלזא זיע"א. והוסיף מרן מהר"א מבעלזא בדברי קודשו ואמר, שהטעם לכך הוא, כי הנרות והאור שלהם רומזים על התורה והמצוות, כמו שכתוב (משלי ו, כג): "כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אֹר". לכן נוהגים לתת מים תחת השמן בנרות, כי התורה נמשלת גם למים, כמו שכתוב (ב"ק יז): "אֵין מַיִם – אֵלָא תוֹרָה, שְׁנֵאמַר: הוּא כֹל צִמָּא לְכוּ לְמַיִם...".

אך הגה"ק מבולגריה זיע"א נתן למנהג זה טעם אחר, על-פי מה שאמרו חז"ל במדרש, שישראל נמשלים לשמן, והוא נבדל ועולה על-פני כל המשקין. כפי שכתוב במדרש (מדרש רבה שמות לו, א): "וְאֵתָה תִצְוָה, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (=זהו שכתוב) (ירמיה יא) 'וַיִּתְּנֵנִי יְהוָה פְּרִי תֵּאֵר קָרָא ה' שְׁמִי... מָה רָאָה (הנביא) יִרְמִיָּה לְמִשׁוֹל אֲבוֹתָיו מוֹת? אֵלָא, כָּל הַמִּשְׁקִין מִתְעַרְבִים זֶה בְּזֶה, וְהַשֶּׁמֶן אֵינוֹ מִתְעַרֵּב, אֵלָא עוֹמֵד. כִּךָּ יִשְׂרָאֵל אֵינָם מִתְעַרְבִים עִם עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, שְׁנֵאמַר (דברים ז): 'וְלֹא תִתְחַתֵּן בָּם (=בגוים)... (ועוד), כָּל הַמִּשְׁקִים, אָדָם מְעַרֵּב בָּהֶם, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיזָה תִּחְתּוֹן וְאֵיזָה עֲלִיּוֹן. אֲבָל הַשֶּׁמֶן, אֲפִילוֹ אֵתָה מְעַרְבוּ בְּכָל הַמִּשְׁקִין שֶׁבְּעוֹלָם, הוּא נִתּוֹן לְמַעְלָה מֵהֵן. כִּךָּ אֲבוֹתָיו, בְּשַׁעַה שְׁהָיוּ עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם – נִצְבִּים לְמַעְלָה מִן הַעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, שְׁנֵאמַר: וַיִּתְנַף ה' אֱלֹהֶיךָ עֲלֶיךָ עַל כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ...".

והנה, כידוע, כל מטרתם של היונים היתה להשפית את התורה מישראל, על-ידי שיתערבו ויתבוללו ישראל עם היונים, כמו שכתוב (תהילים קו, לה): "וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם". אולם, כמו שהשמן אינו יכול להתערב עם שאר המשקים שבעולם, ואף עולה הוא למעלה מעליהם – כך ישראל, המשולים לשמן, לא התערבו ביונים, אלא הבדילו עצמם מהם, ובזכות זה זכו לנצח את היונים ולהיות עליון על כל גויי הארץ. ולכן, נהגו רבותינו הקדושים לתת מים תחת השמן בנר חנוכה, כדי לרמוז בזה שישראל נמשלו לשמן, שעולה על כל המשקים, ועל-ידי זה נצחו את היונים והתעלו מעליהם.

ויש להעיר, שטעם זה כבר נזכר בספר "כף החיים" (או"ח סימן תר"ע, ס"ק לב): "ומה טוב להדליק בנרות הללו, כמו שנוהגין ברוב בתי הכנסיות שנותנים בהם מים ושמן למעלה, להורות על הנס... כי גבר (ו) ישראל, שנמשלו לשמן, על האומות שהם (נקראים) מים הזדונים".

על-פי האמור, יאיר לנו להבין את עמק פונתו של משה רבנו, שקרא לבנו הבכור גרשום, ולבנו השני קרא אליעזר, כמו שכתוב: "...שם האחד גרשם, כי אמר גר הייתי בארץ נכריה, ושם האחד אליעזר, כי אלהי אבי בעזרי, ויצלני מחרב פרעה". ופרש רש"י, כי כשנודע לפרעה על דבר המצרי שהרג משה, בקש פרעה להרוג את משה בחרב, אך נעשה למשה נס, וצוארו נעשה כעמוד של שיש, וכך נצל.

והנה, צריכים אנו להבין ענין זה. והלא קודם בקש פרעה להרוג את משה רבנו (על שהרג את המצרי). ורק לאחר מכן, כאשר נצל משה מחרב פרעה, ברח הוא למדין. ומכאן, שקודם זכה משה להינצל מחרב פרעה, ורק לאחר מכן ברח לארץ נוכריה, למדין. אם כן, מה ראה משה רבנו לקרוא את שם בנו הראשון "גרשם", כי אמר גר הייתי בארץ נכריה? ורק אחר-כך לקרוא לבנו השני "אליעזר", כי אלהי אבי בעזרי, ויצלני מחרב פרעה? הרי, המאורעות היו, שקודם הוא נצל מפרעה. ולכן, היה צריך לקרוא לבנו הבכור "אליעזר", "כי אלהי אבי בעזרי, ויצלני מחרב פרעה", ואילו לבנו השני היה צריך לקרוא "גרשם", כיון שלאחר מכן ברח למדין, לארץ נוכריה. על-כך אומר מרן האדמו"ר מהרי"ד מבעלזא זיע"א פירוש נפלא: הנה, כידוע, משה רבנו, גדל על ברכי פרעה, והסתובב בארמונות המלוכה כבן בית. ומרוב טוב שהיה לו בבית המלך, היה יכול בקלות לשפוח את מקור מוצאו. אולם, משה רבנו, בגדל קדושתו וברוח ה' שפעמה בקרבו, הרגיש גר בבית פרעה, וזכר תמיד שהוא

מבני אברהם יצחק ויעקב.

ולכן, בקש משה לתת שבח והודאה לה' יתברך, על שזכה לעמוד בקדושתו ולחנך את משפחתו על דרך ישראל סבא. ולכן, קרא את שם בנו הבכור "ג'רשם, כי אמר ג'ר הייתי בארץ נכריה". ומה שקרא לבנו השני אליעזר הוא כיון שהרגיש, שמה שזכה שה' הציל אותו מחרב פרעה הוא בזכות שתמיד הרגיש שהוא ג'ר בארץ נכריה. ומשום כך אמר הקב"ה למשה: "ואתה תצוה את בני ישראל, ויקחו אליך שמן זית נך" – דוקא אתה, משה, שגדלת על ברפי פרעה, בארמונות המלך, ובכל זאת זכית להיות מופרש ומובדל מן המצרים, כמו השמן, שמובדל וצף מעל פל המשקים – לכן, דוקא לך יאה ולך נאה לצות את ישראל: "ויקחו... שמן זית נך" – דהינו, שילמדו ישראל ממך (=ממשה) להיות כשמן, שמובדל וצף מעל כל המשקים. (ע"פ "שבילי פנחס" להרה"ק פינחס פרידמן) "אדני שאל את עבדיו לאמר היש לכם אב או אח ונאמר אל אדני יש לנו אב זקן"

בשנה אחת, בעת שחל חנוכה בפרשת "ויגש", אמר הרה"ק רבי מרדכי מקאזמיר זיע"א אמרה נפלאה על הפסוק (בראשית מד', יט) "אדני שאל את עבדיו לאמר היש לכם אב או אח ונאמר אל אדני יש לנו אב זקן". וכך אמר הרב: הנה, ידועה בגמרא (שבת כא) המחלוקת בין בית שמאי לבין בית הלל בסדר הדלקת נרות חנוכה. לדעת בית הלל, בהדלקת החנוכה צריך להיות "מוסיף והולך". דהינו, ביום הראשון מדליק נר אחד, ביום השני, שנים, וכן הלאה. ואילו לדעת בית שמאי צריך בהדלקה להיות "פוחת והולך". דהינו, ביום הראשון מדליק שמונה נרות, ביום השני שבעה נרות, וכן הלאה. והגמרא מביאה שם טעם לדבריה לכל שיטה. אולם, כידוע, נפסקה ההלכה כבית הלל, שבהדלקת החנוכה צריך שיהיה "מוסיף והולך". וזהו שרומז הפתוב, "אדני שאל את עבדיו". דהינו, הקב"ה שואל את עבדיו, הם בני ישראל, "היש לכם אב או אח?" דהינו, האם אתם סוברים כשיטת בית הלל, שהיא שיטת "אב" – שצריך להדליק בכל יום יותר נרות – ביום הראשון א' נרות, ביום השני ב' נרות, וכן הלאה. או שאתם סוברים לפי שיטת בית שמאי, שהיא שיטת א"ח – ביום א' מדליקין ח' (=8) נרות ביום השני שבעה, וכן הלאה.. ותשובת בני ישראל אל הקב"ה היא: "ונאמר אל אדני יש לנו אב זקן". דהינו, אנו פוסקים כשיטת הלל הזקן, שיטת א"ב להיות בכל יום מוסיפים והולכים..

"ומסרת... טמאים ביד טהורים. ורשעים ביד צדיקים. וזדים ביד עוסקי תורתך"

מסופר על רבי איסר זלמן מלצר זצוק"ל זיע"א עבד ה' נאמן, שהיה מקהיל קהילות, וכהן פראש ישיבה בעיר סלוצק שבבילרוסיה, והיה במשך חייו נרדף על-ידי השלטונות, שהיו מתנגדים לכל דבר שריח קדושה ויהדות נודף ממנו. באחד הימים הופיע שוטר בישיבה, עם צו חתום, בו מתבקש הרב לסור לחקירה בתחנת המשטרה הקרובה. השוטר התנהג בגסות-רוח מרובה, והשתדל מאד לפגוע בכבודו של ראש הישיבה. בדרךם לתחנת המשטרה צעק השוטר על ראש הישיבה: "תרו לנפשי מיד!" ר' איסר זלמן ירד מהמדרכה והלך בשולי הכביש, אך השוטר התעקש וצעק: "בכביש אמרתי, באמצע הכביש!". והרב נאלץ ללכת באמצע הכביש. לאחר חקירה קצרה שוחרר הרב לביתו. אולם השוטר הנ"ל לא יצא נקי, ועוד באותו שבוע נפטר אחד מבניו, בר מינו. כעבור כמה ימים חלה בנו השני, ומצבו החמיר במהירות. אשתו, שהיתה חכמה, אמרה לו: "נראה לי שיד ה' פוגעת בנו מכיון שפגעת בכבודו של אותו ראש ישיבה. רוצ מהר אליו ובקש ממנו מחילה!". השוטר המפוחד רץ לרבה של סלוצק, ובקש את מחילתו בדמעות שלישי. "אל דאגה!" אמר לו הרב, "תקבל על עצמך לא לפגוע יותר בשום יהודי, ובנדך יתפא לאלתר". וכך היה.

כשראו זאת תלמידיו נזפרו בעוד סיפורי מופת בהם תבע הקדוש ברוך הוא את עלבוננו של רבם ושאלוהו: "רבנו! איך זוכים לכך?" אך הוא לא ענה. לימים, התפרץ לחדרו של הרב יהודי ממרו בככי, והתלונן אודות קצין משטרה שהעליל עליו עליה קשה, וצפוי הוא למאסר של שש שנים. הרב קרא מיד לשלשה מבחירי תלמידיו, ובניחוד נדו והחרימו את אותו קצין, ולאחר מכן אמר הרב ליהודי: "לך לדרךך! תהיה רגוע! בעזרת השם הפל יסתדר!" ובאמת, כיומים לפני מועד המשפט, רכב אותו קצין על סוסו, ופתאום החל הסוס להשתולל, הפיל את אותו קצין מעליו, ורמס אותו למות. כמובן שהמשפט בוטל, שהרי העד המרכזי עבר מן העולם. ואף כאן שאלוהו תלמידיו: "רבנו, מדוע לצורך היהודי משתמש הרב בנידויים וחרמות, ואילו כשמדובר בך הנך מבליג ולא מחרים ומנדה?". "תשובה אחת יש לשתי שאלותיכם" – אמר להם הרב – "רק מחמת שאין אני מוחל על כבודו של אף יהודי, ותובע את עלבוננו בכל האמצעים העומדים לרשותי, כך הקב"ה תובע את עלבוננו ומעניש את רודפי, מידה כנגד מידה".

כך היו המכבים, שכל כונתם היתה להציל את ישראל מתרבות יון הרשעה, שגרמה להתיונות חלק מהעם. ומאחר ולא היתה להם שום נגיעה אישית, עשה להם ה' נסים ונפלאות, ותבע את עלבונם, ונצחו את היוונים. יהי רצון, שנזכה כלנו להיות דבקים באבינו שבשמים ובתורתו הקדושה תמיד כל הימים, וה' יתברך יתבע את עלבוננו מידי כל אויבנו ומכל מבקשי רעתנו, ויעשה עמנו נסים ונפלאות, כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, אמן כן יהי רצון.

שבת שלום וחג אורים שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!